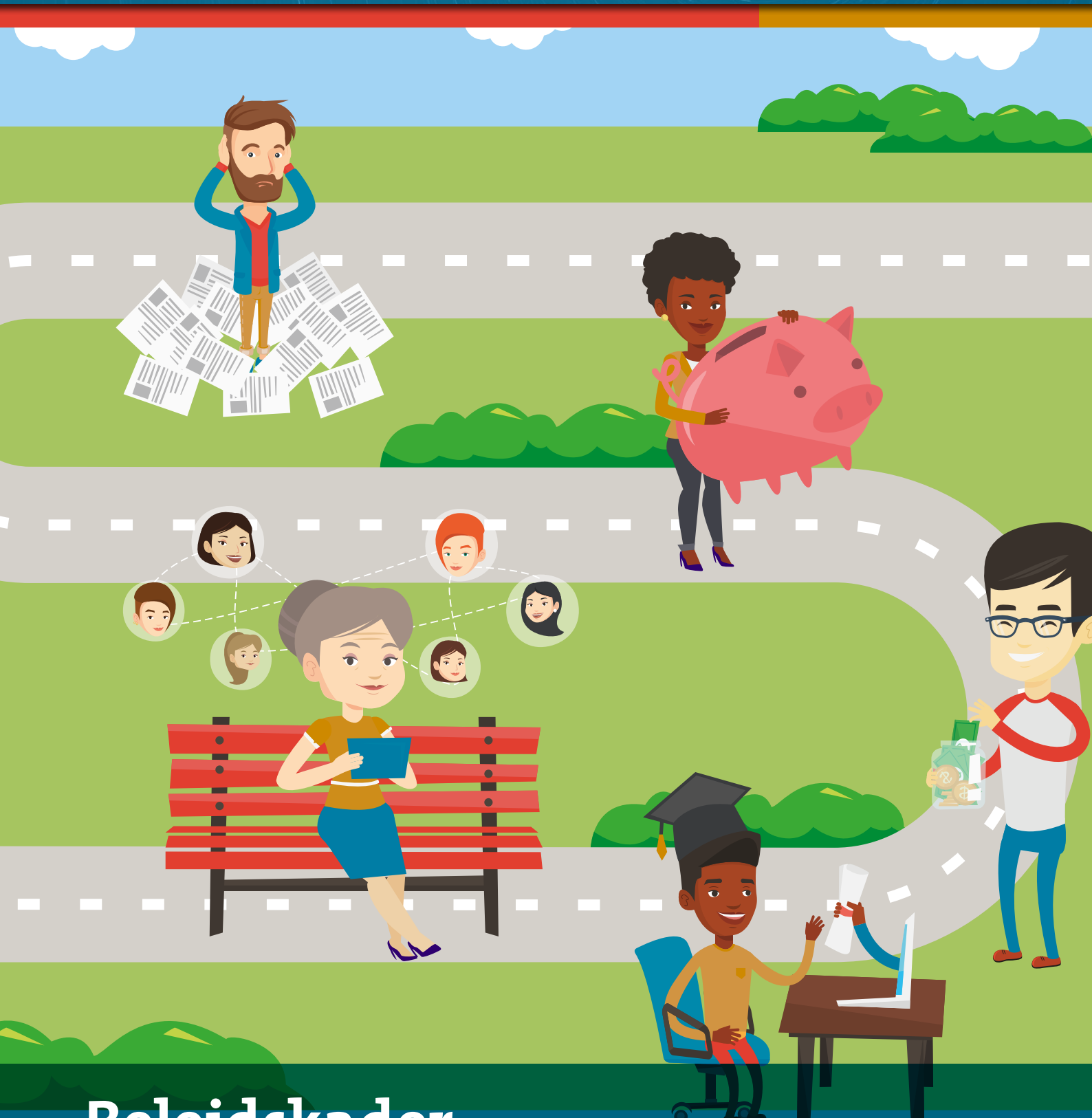

Beleidskader
Armoede en schulden 2020-2024

Gemeente Oss

Colofon

Deze publieksversie van het beleidskader Armoede en Schulden is een uitgave van de gemeente Oss. Met dank aan de mensen die hierin hun verhaal vertelden.

Inhoud: Sille Dohmen en Monique Willems
Uitwerking: Cathy van Doorn en Tiara Portier
Eindredactie: Tiara Portier
Fotografie: René Nelissen
Vormgeving: Kristel Hendriks

© 2020

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Leeswijzer	4
Hier staan wij voor	6
Hier gaan wij voor	7
Feiten en cijfers in Oss	8
Minimaregelingen in Oss	9
Ontwikkelingen & Inzichten	10
Dit gaan we doen!	14
Uitvoering van onze strategieen monitoring en verantwoording	22

Leeswijzer

In dit beleidskader nemen we u mee in de keuzes die de gemeente Oss voor de komende vier jaar maakt voor Armoede en Schulden.

We geven u inzicht in waar wij voor staan, onze missie en visie. Wat we gaan doen werken we uit in vier thema's:

1. Eerder en meer inwoners bereiken
2. Extra aandacht voor specifieke groepen
3. Verbeteren van onze dienstverlening
4. Bewustwording vergroten en communicatie verbeteren

Dit beleidskader stelden we op na een terugblik op onze activiteiten van de afgelopen jaren, onderzoek en analyse van landelijke en lokale ontwikkelingen en met de inbreng van onze medewerkers, samenwerkingspartners, ervaringsdeskundigen, inwoners en leden van de gemeenteraad.

Voorwoord

We kennen allemaal wel iemand die moeilijk kan rondkomen. Die door een laag inkomen of schulden moeite heeft om alles te betalen. Toch komt het veel voor. Zelfs in een welvarend land als Nederland. Bij het opstellen van dit nieuwe beleidskader stelde ik mijzelf de vraag: Hoe kunnen wij deze inwoners helpen? Voor de komende vier jaar zijn de belangrijkste drie pijlers:

1. Voorkomen en kansen voor de toekomst

Door inwoners te informeren over armoede en schulden willen we voorkomen dat zij in de schulden of armoede komen. Bijvoorbeeld met de campagne Samen Slimmer met Geld. Helaas kunnen wij er niet 100% voor zorgen dat er geen armoede en schulden meer zijn in Oss. Wel kunnen we mensen die in armoede of met schulden leven een stukje perspectief bieden. Wat kunnen we voor hen betekenen? Hoe kunnen we de vicieuze cirkel van uitzichtloosheid en moedeloosheid doorbreken? We willen graag dat inwoners – door meedoen – weer (meer) zin krijgen in het leven.

2. Praat erover, doorbreek het taboe

Praten over geldproblemen gebeurt – nog – niet vaak. Mensen schamen zich. De komende jaren willen we het taboe meer doorbreken. Een belangrijke doelgroep die we willen bereiken zijn jongeren. Van hen hoor ik vaak dat ze thuis leren om niet over geldproblemen te praten. Daarom gaan we hen op een goede manier voorbereiden en bewust maken van omgaan met geld. Landelijk merk ik dat er aandacht is voor armoede en schulden en mensen bewuster worden. Het gesprek gaat er steeds meer over. Dat gesprek gaan we ook in de gemeente Oss meer voeren. Praten over armoede en schulden is vaak de eerste stap om van geldproblemen af te komen.

3. Hand in eigen boezem

De overheid is vaak de grootste schuldeiser van mensen. Door regels en afspraken (het systeem) te veranderen kunnen wij ervoor zorgen dat inwoners niet nog verder in de schulden raken. We bieden ze perspectief en de gelegenheid om uit de schulden te komen. Als iemand nu bijvoorbeeld door scheiding schulden van een ex krijgt, dan straffen wij ze daarvoor. Dat moet anders! Dat is ook lastig, omdat wij als gemeente niet overal direct invloed op hebben. Daar hebben we de regio en landelijke politiek bij nodig!

Mijn ambitie voor 2024: In de gemeente Oss voelt iedereen zich verantwoordelijk voor armoede en schulden. Het kan iedereen overkomen. Het is iets van ons allemaal!

Ik ben trots op hoe het beleidskader tot stand is gekomen. We maakten het samen met ervaringsdeskundigen, samenwerkingspartners en collega's. Het is geen papieren tijger dat in een la belandt en er nooit meer uitkomt. Het is praktisch door een duidelijk programma met ruimte voor nieuwe initiatieven. Zo vragen we aandacht voor armoede en schulden!

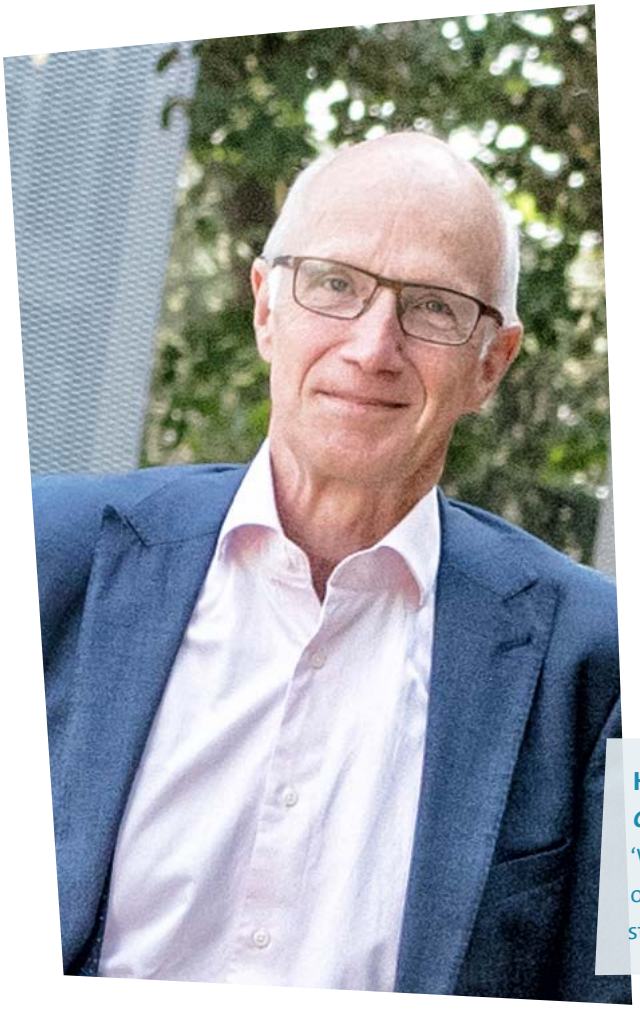
Voor u ligt het beleidskader Armoede en Schulden 2020-2024. Hierin staat hoe wij armoede en schulden de komende vier jaar in Oss aanpakken. Doet u mee?

Kees van Geffen
Wethouder Werk, Inkomen, Armoede en Schulden

Januari 2020

Hier staan wij voor

Onze belangrijkste opdracht (missie) is om de gemeenschap te helpen om zichzelf te besturen.

Missie gemeente Oss

In onze gemeente wordt gewoond, gereisd, gerecreëerd, gestudeerd, gespeeld, gebouwd, geld verdiend, etc. We helpen elkaar, werken samen, sporten samen, brengen elkaar op ideeën, inspireren elkaar. We maken samen ruzie, nemen dingen van elkaar af en vernielen spullen die van een ander of ons samen zijn. Er wordt – kortom – geleefd in Oss.

Als gemeente staan wij midden in die gemeenschap, niet erboven. Wij bepalen zelden wat er gebeurt in de gemeenschap of hoe. Als wij al iets bepalen, dan doen wij dat altijd samen met de gemeenschap.

Henk Mensink
Gemeentesecretaris
'We werken samen aan een dienstverlenende organisatie waarin de basis op orde is en we strategisch daadkrachtig zijn.'

Monique Willems en Sille Dohmen
beleidsmedewerkers
'We willen dat alle inwoners van de gemeente Oss zonder geldzorgen kunnen meedoen. Lukt dat even niet? Dan weten zij de gemeente of ander instanties te vinden en krijgen daar de ondersteuning die bij hen past.'

Hier gaan wij voor

Visie op armoede en schulden

Armoede is meer dan een tekort aan geld. Het is een vorm van sociale uitsluiting, waarin vaak meerdere risico's samenkomen. Denk aan een laag inkomen, slechte arbeidsmarktpositie, schulden, laag opleidingsniveau en gezondheidsproblemen. Mee kunnen doen naar vermogen zorgt voor kansen om uit de armoede te komen en voorkomt grotere problemen.

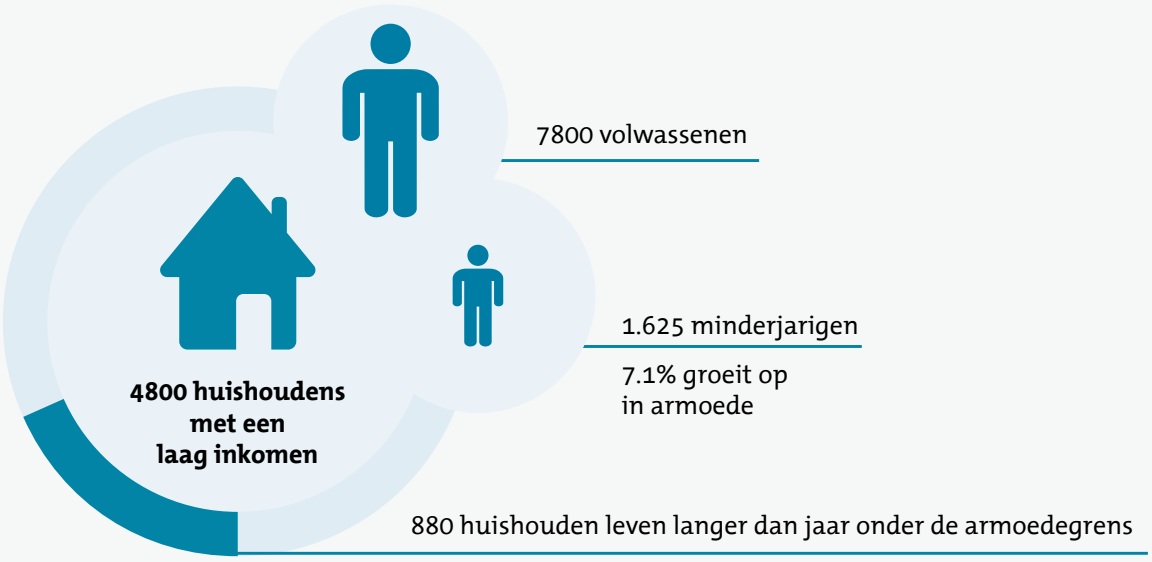
Visie op bereik

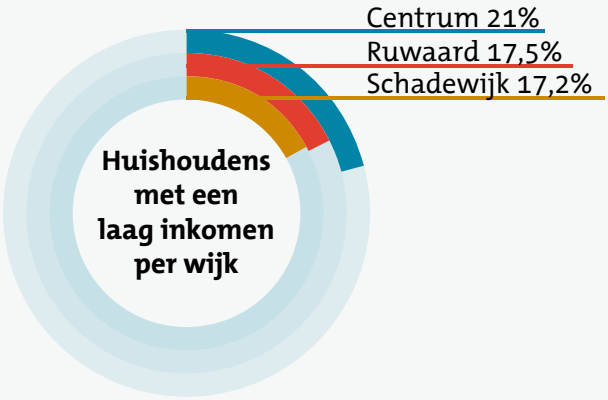
Onze dienstverlening is in de basis goed op orde. Inwoners moeten de weg naar hulp – op tijd – weten te vinden. Daarvoor is een lage drempel nodig en hulp en ondersteuning die dichtbij en vindbaar is. Inwoners die voor hulp aankloppen helpen we. Met de Samenwerkwijze blijft de inwoner zelf in regie en sluiten we aan bij wat de inwoner wil, kan en nodig heeft.

Visie op samenwerking

De afgelopen jaren investeerden we veel in de samenwerking met partners. Waar we elkaar voorheen alleen informeerden, trekken we nu samen op. Dat past ook bij onze organisatievisie als netwerkorganisatie. Samen met partners en inwoners doen wat nodig is om het maatschappelijke probleem armoede en schulden aan te pakken.

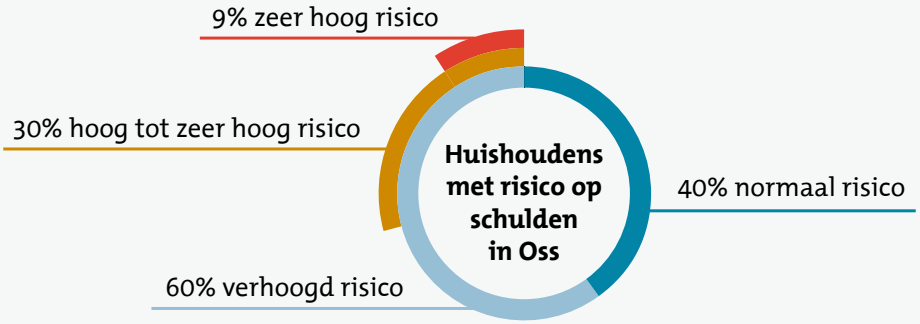
Feiten en cijfers in Oss

Meer dan de helft budget gaat naar vaste lasten

Bron: Schuldhulpmaatje, bewerking team Onderzoek & Statistiek Gemeente Oss

Minimaregelingen in Oss

Door de regelingen in ons Minimabeleid kunnen ook huishoudens met een laag inkomen meedoen. Op school, aan sociale, culturele en maatschappelijke activiteiten, zwemles volgen of goedkoper reizen. De regelingen hebben een positief effect op de bestedingsruimte van inwoners met een laag inkomen. Ook richten wij ons met ons minimabeleid op preventie en hulpverlening bij schulden, bestrijden van laaggeletterdheid, begeleiding naar werk en maken we het voor inwoners vooral mogelijk om mee te doen in de samenleving.

Gemeentelijke regelingen

- Kwijtschelding gemeentelijke belasting
- AZOSS (collectieve aanvullende zorgverzekering)
- Meedoen is belangrijk
  - € 150 per gezinslid per jaar voor sociale, culturele en maatschappelijke activiteiten, zoals lid worden van een sportclub, een cursus volgen, naar de schouwburg en concerten gaan, bezoek aan een museum, een abonnement bij de bibliotheek en uitstapjes naar een pretpark, en/of
  - € 50 per kind per jaar voor schoolkosten voor kinderen in het basisonderwijs (vanaf 4 jaar), en/of
  - € 300 per kind per jaar voor schoolkosten voor kinderen in het voortgezet onderwijs (tot 18 jaar), of
  - € 400 per kind voor het overgangsjaar van basisschool naar middelbare school, en/of
  - gratis het eerste zwemdiploma voor kinderen van 5 tot 12 jaar.
- Bijzondere bijstand
- Individuele Inkomens Toeslag
- Individuele studietoeslag

Partners in armoedebeleid

Martien van Hoof en Robert Peters
Teamleider Schuldhulpverlening en Teamleider Inkomen:
'Het beleidskader biedt mooie kansen. Het is een gezamenlijk plan, gebaseerd op wat nodig is. Inwoners en netwerkpartners waren hierbij sterk betrokken. Samen met de afdeling beleid en de uitvoerende teams maakten we een planning voor de uitvoering. In de planning staan de onderwerpen en wanneer we daarmee aan de slag gaan. Om de planning te halen, zorgen we voor harde meetmomenten, piketpaaltjes om de afspraken te bewaken, organiseren we ontmoetingen om de kwaliteit van uitvoering te borgen en monitoren en volgen we de effecten. Met elkaar werken we aan vakmanschap. Hierbij staan eigenaarschap, innovatie en inlevingsvermogen voorop. Zo kunnen we volgens de bedoeling werken. Dat betekent dat we meer aandacht hebben voor de wereld achter de regels en voorschriften. Hoe was het ook alweer bedoeld? Onze focus ligt op mensgericht werken. Sleutelbegrippen daarbij zijn: opbouwen van een relatie, vertrouwen geven en aandacht, meer tijd voor het 'echte' gesprek, sturen op intrinsieke motivatie, een luisterend oor en anders vasthouden.'

Ontwikkelingen & Inzichten

Geldzorgen beïnvloeden iemands houding, persoonlijkheid en gedrag. Het veroorzaakt niet alleen materiële, maar ook mentale problemen. Geldzorgen zijn er altijd. Iemand staat er mee op en gaat er mee naar bed. Boodschappen doen en rekeningen betalen zijn niet (meer) vanzelfsprekend.

Effecten van geldzorgen

Korte termijn

Door geldzorgen ontstaat stress. Mensen zijn zo bezig met het van dag tot dag rondkomen, dat er alleen nog aandacht is voor de korte termijn. Dat leidt tot 'onhandige' keuzes (Verhagen, 2014).
Inwoners met geldzorgen ervaren minder ruimte voor meedoen. Ze hebben minder geld om met activiteiten mee te doen en veel energie en aandacht gaat naar geldzorgen. Hierdoor ontstaat een neerwaartse spiraal, waarbij hulp of duurzame oplossingen op afstand blijven of raken.

Jongeren in een schuldhulptraject moeten (meer) gaan werken om hun afloscapaciteit te vergroten. Hierdoor kunnen zij niet naar school, waardoor de kans kleiner is dat zij duurzaam en passend werk vinden.

Schaamte

Mensen met geldzorgen schamen zich vaak voor hun situatie. Dat staat de stap naar hulpverlening in de weg. Schaamte leidt ook tot gedrag dat geldzorgen vergroot. Denk aan het doen van statusverhogende aankopen (Plantinga, 2019).

Huiselijk geweld

Kinderen van opvoeders met geldzorgen ervaren stress en kunnen vaak ook minder meedoen. Uit onderzoek (Verwey-Jonker Instituut, 2018) blijkt dat in 47% van de gezinnen die te maken hebben met huiselijk geweld en kindermishandeling sprake is van armoede.

In ruim 40% van de meldingen die bij de Raad voor de Kinderbescherming (2016) binnenkomen over ernstige zorgen over de situatie van een kind, spelen financiële problemen van de opvoeders een rol.

Gezondheid

Door stress over geld kan een ongezonde leefstijl ontstaan. Dat kan leiden tot gezondheidsproblemen en hogere ziektekosten. Mensen verliezen mogelijk hun werk en dus hun inkomen. Deze samenhang tussen problemen zien we terug bij inwoners.

Laaggeletterdheid

Mensen die moeite hebben met lezen, schrijven en/of rekenen (laaggeletterdheid) zijn vaak minder zelfredzaam. Het is lastiger om duurzaam werk te vinden, door te ontwikkelen in een functie en meer dan het minimale loon te verdienen. Daarom investeren wij in Taalhuis Oss. Daar kunnen inwoners gratis terecht met vragen en voor informatie en kennis rondom taal.

Woon- en energielasten

Voor huishoudens met een laag inkomen of schulden-problematiek is het moeilijk om de hoge energielasten te blijven betalen en hun gedrag te verduurzamen. Extra investeren in duurzame aanpassingen in of aan hun woning kunnen zij al helemaal niet. Een groot deel van deze groep is afhankelijk van wat de woningcorporaties BrabantWonen en Mooiland investeren in verduurzaming van de woning. Met de woningcorporaties en huurders-organisaties sloten wij een woonlastenakkoord. Daarin staat dat iedereen zich - naast het verduurzamen van de woningvoorraad - ook inzet om het bewustzijn van de gevolgen van het eigen gedrag te vergroten.

Bauke Lagarde
Manager Sociaal Beheer en Incasso bij BrabantWonen:
'Geldproblemen beginnen klein. Het is belangrijk dat mensen er meteen iets aan doen. Vóórdat de achterstanden te groot zijn. We werken eraan dat alle bewoners aan het begin van de maand de huur betalen. Zodat minder mensen aan het einde van de maand in de problemen komen. Per 1 januari 2020 neemt BrabantWonen daarom sneller contact met huurders op als de huur te laat binnen is. Vaak is er niets aan de hand. Maar als dat wel zo is, zijn we er op tijd bij om samen met hen naar een oplossing te kijken en te werken aan haalbare doelen en een blijvende oplossing. Als het nodig is, schakelen we hulpverlening in. Huurders kunnen ons ook bellen of mailen als ze bang zijn in de financiële problemen te komen. Wij denken dan met hen mee en bieden gratis hulp als men even geen overzicht heeft over de financiën.'

1 Eerder en meer inwoners bereiken

Uitgangspunten:
1. Werk is de beste oplossing
2. We blijven in gesprek met onze inwoners
3. Inwoners houden zelf de regie
4. Minder stress bij geldzorgen

In de komende vier jaar:
- Bieden we via de Sociaal Teams laagdrempelige dienstverlening in de wijk
- Team Minima breidt haar netwerk uit
- Verbeteren we de aansluiting tussen trajecten Schuldhulpverlening en Schuldhulpmaatje
- Blijven we met partners samenwerken aan het armoedebeleid
- Maken we een plan voor integrale schuldhulp-verlening en vroegsignalering
- Starten we een pilot met werkgevers voor werknemers met loonbeslag
- Gaan we actiever samenwerken met partners bij levensgebeurtenissen
- Ontwikkelen we één toegang voor armoedevoorzieningen
- Starten we de pilot hulpaanbod in de wijk bij administratie en geldzaken

3 Verbeteren van onze dienstverlening

Uitgangspunten:
1. Respectvol en transparant
2. Onze dienstverlening is op tijd, dichtbij en op maat
3. We blijven in gesprek met onze inwoners
4. Inwoners houden zelf de regie

In de komende vier jaar:
- Bieden we Duurzame Financiële Dienstverlening gericht op financiële zelfredzaamheid
- Bieden we actievere nazorg bij schuldhulpverlening
- Sluiten we met de Samenwerkwijze beter aan op de situatie van inwoners
- Bevorderen we de deskundigheid van consulenten Schuldhulpverlening en Inkomen
- Gaan we gebiedsgericht werken voor een gerichtere aanpak
- Gaan we actief aan de slag met hoe wij als gemeente zelf omgaan met schulden bij medewerkers en inwoners.

Uitgangspunten:
1. Creëren van perspectief
2. Meedoen is belangrijk
3. Inwoners houden zelf de regie

In de komende vier jaar:
- Blijven we activiteiten voor Kinderen in Armoede (financieel) ondersteunen
- Onderzoeken we of de dienstverlening aan zelfstandigen voldoende aansluit bij hun behoeften
- Zetten we Schuldsanering in voor inwoners met minimale afloscapaciteit
- Halen we behoeften op bij kinderen en jongeren in armoede
- Starten we een Pilot Preventie en signalering schulden bij jongeren (17-23 jaar)
- Starten we de Nieuwe aanpak Jongeren met schulden (18-27 jaar)
- Onderzoek we hoe we ouderen in armoede kunnen signaleren en ondersteunen
- Ontwikkelen we een plan om werkende armen meer te bereiken
- Ondersteunen we de financiële zelfredzaamheid van vergunninghouders

2 Extra aandacht voor specifieke groepen

Uitgangspunten:
1. Wij blijven in gesprek met onze inwoners
2. Minder stress bij geldzorgen
3. Respectvol en transparant

In de komende vier jaar:
- Zetten we de Campagne ‘Samen Slimmer met Geld’ gerichter in
- Maken we een Communicatieplan 2020-2024 voor meer bewustwording, betere toegankelijkheid en vindbare informatie over armoede en schulden
- Lobbyen we richting het rijk voor betere wetgeving

4 Bewustwording vergroten en communicatie verbeteren

Dit gaan we doen!

1. Eerder en meer inwoners bereiken

Preventie is en blijft belangrijk bij armoede en schulden. Niet alleen voorkomen is beter, maar ook op tijd ingrijpen, voorkomt grotere problemen. Veel inwoners wachten lang voordat ze hulp zoeken bij inkomensproblemen of schulden. We willen eerder met hen in contact komen. Is er contact? Dan blijven we ook inzetten op begeleiding naar werk, want dat is de beste oplossing om uit de armoede en schulden te komen en blijven.

Uitgangspunten

- Werk is de beste oplossing
- We blijven in gesprek met onze inwoners
- Inwoners houden zelf de regie
- Minder stress bij geldzorgen

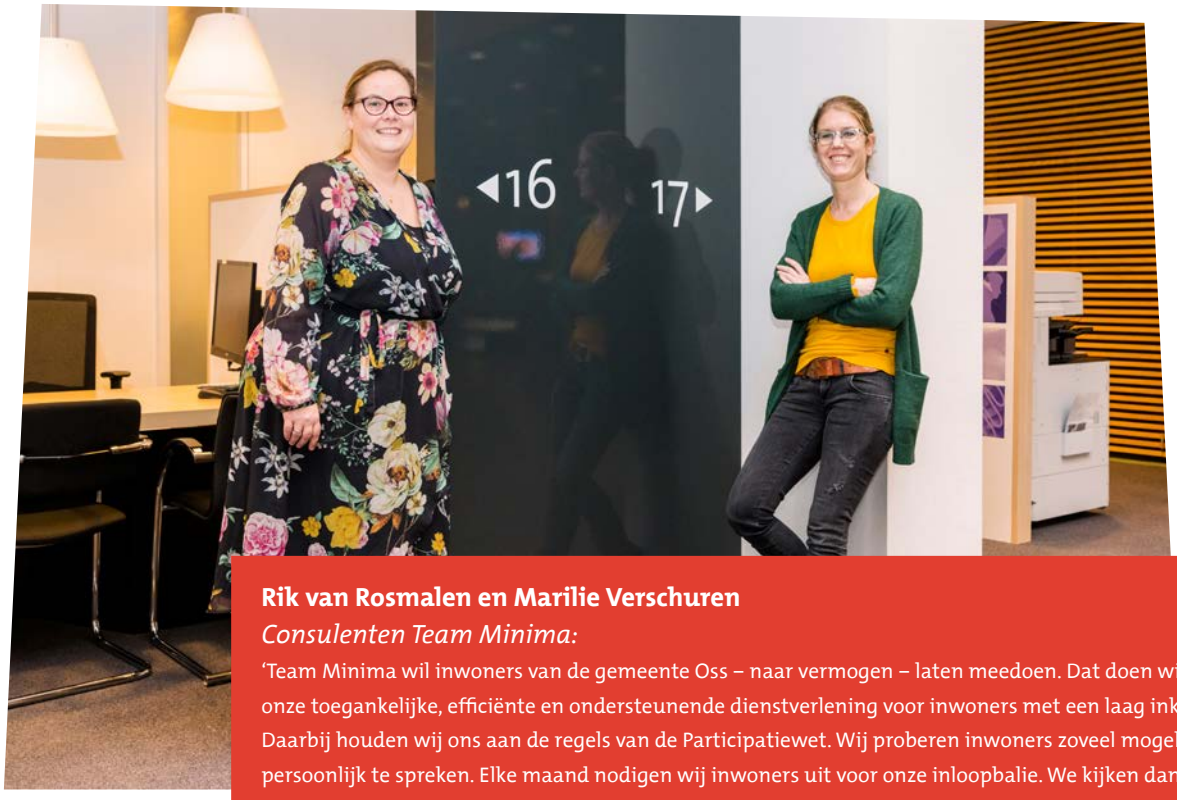
Hier gaan we mee door

1. Aansluiten bij Sociaal Teams

Sociaal Teams (STs) zitten in de wijken. Daardoor staan zij dichtbij inwoners. Consulenten Inkomen zijn vast onderdeel van de STs. Zij zijn de schakel tussen hulpvragen over armoede en de inzet van minimaregelingen van de gemeente. Zij geven hierover regelmatig voorlichting en uitleg aan ST-leden en inwoners. Consulenten Schuldhulpverlening (SHV) namen de afgelopen twee jaar regelmatig deel aan ST-vergaderingen. Zo leerden de professionals elkaar kennen en leerden de consulenten SHV hoe een ST werkt. We gaan onderzoeken of en hoe meer aanwezigheid van consulenten SHV in de wijk bijdraagt aan het verlagen van de drempel voor inwoners en het verbeteren van de samenwerking en informatie-uitwisseling met partners. Na twee jaar evalueren we deze nieuwe aanpak. We blijven voorlichting geven op scholen, bij wijklunches en aan partners.

2. Team Minima

Team Minima van de gemeente Oss is gespecialiseerd in alles dat met minimaregelingen te maken heeft. Zij voeren de regelingen uit voor inwoners met een bijstandsuitkering en inwoners met een laag inkomen en zonder uitkering. Dat doen zij met maatwerk. Ook houden zij ontwikkelingen in de gaten en informeren het netwerk over de verschillende regelingen. Hier gaan we de komende jaren mee door en breiden het netwerk uit.

Rik van Rosmalen en Marilie Verschuren
Consulenten Team Minima:
'Team Minima wil inwoners van de gemeente Oss – naar vermogen – laten meedoen. Dat doen wij door onze toegankelijke, efficiënte en ondersteunende dienstverlening voor inwoners met een laag inkomen. Daarbij houden wij ons aan de regels van de Participatiewet. Wij proberen inwoners zoveel mogelijk persoonlijk te spreken. Elke maand nodigen wij inwoners uit voor onze inloopbalie. We kijken dan samen wat iemand nodig heeft, van welke regeling zij gebruik kunnen maken en we geven advies. Ook heeft Team Minima als doel om de bijzondere bijstand en de minimaregelingen bekender te maken bij het netwerk in de gemeente Oss. Daarvoor sluiten we aan bij netwerkbijeenkomsten en geven voorlichting aan collega's van bijvoorbeeld team Werk en Wmo.'

Frans Schmit

Voorzitter Quiet Community Oss:

'Kern van het bestaan van de Quiet Community is Vertellen, Verzachten en Versterken. Door vertellen maken wij de maatschappij bewust van wat armoede voor mensen betekent. Ook het bedrijfsleven willen we verbinden aan dit maatschappelijke probleem. Met de verschillende diensten, producten en 'verwennerijen' die we via het Quiet platform aanbieden, hopen we armoede in Oss te verzachten. We versterken mensen door hun veerkracht terug te geven en er voor hen te zijn. Dat doen we vooral met ervaringsdeskundigen die onder andere mensen in armoede helpen bij het vinden van zinvolle participatie in de maatschappij. In 2024 hoop ik dat de Quiet Community Oss het centrale aanspreekpunt is voor alle inwoners in Oss die weten wat armoede is. Om dit te bereiken hebben we de hulp van ervaringsdeskundigen, werkgevers, partners in het sociaal domein en de gemeente Oss nodig.'

3. Schuldhulpmaatje

Met Schuldhulpmaatje kijken we hoe we binnen individuele schuldhulptrajecten beter op elkaar kunnen aansluiten en voor een warme overdracht naar Schuldhulpverlening kunnen zorgen. Schuldhulpmaatje kan in het begin van een traject helpen met de administratie op orde te brengen en aan het eind van een traject nazorg bieden en terugval helpen voorkomen. We gaan door met Schuldhulpmaatje Jong.

4. Samenwerken met partners aan het armoedebeleid

Aan het armoedebeleid werken we samen met partners. De komende jaren willen we de samenwerking met partners verder vorm geven. Daarvoor verlenen wij onder andere subsidie voor de Quiet Oss. Een initiatief van Stichting Met Elkaar om krachten rondom armoede te bundelen en waar inwoners laagdrempelig contact kunnen leggen.

We bieden de cursus 'Omgaan met geld' aan en gebruiken het Slimmer met geld dagboek en het bordspel Levensweg bij voorlichtingsbijeenkomsten. Ook geven we voorlichting op scholen.

Dit gaan we de komende 4 jaar doen!

1. Dienstverlening in de wijk

Veel inwoners met schulden weten niet goed wat de gemeente voor hen kan betekenen. De stap naar hulp van de gemeente is voor hen te groot. Daarom willen we laagdrempelige diensten in de wijk aanbieden. Denk aan: hulp bij het invullen van formulieren, op orde brengen van de administratie, coaching bij geldzaken of uitzoeken van welke regelingen iemand gebruik kan maken.

2. Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

In 2020 verandert de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Dan staat er duidelijk in dat gemeenten voor vroegsignalering persoonsgegevens mogen uitwisselen met woningverhuurders, zorgverzekeraars, energiebedrijven en drinkwaterbedrijven. Wij krijgen een signaal als iemand betalingsachterstanden van de vaste lasten heeft. Hierdoor krijgen wij inwoners met schulden beter in zicht en kunnen wij uit onszelf hulp aanbieden. Dat doen we nu al met woningcorporaties. Bij huurachterstand ondernemen we samen actie.

3. Pilot met werkgever

Medewerkers met schulden zijn een risico voor werkgevers. Verwerken van loonbeslag, (ziekte)verzuim en productiviteitsverlies kost geld. Met een grote werkgever in Oss starten we daarom een pilot voor werknemers met loonbeslag. Medewerkers krijgen een gesprek aangeboden met een consulent Inkomen en een consulent Schuldhulpverlening. Slaagt de pilot? Dan willen we dit ook bij andere werkgevers aanbieden.

4. Actievere samenwerking met partners bij levensgebeurtenissen

Levensgebeurtenissen, zoals een huwelijk, echtscheiding, studeren, huis kopen, baanverlies, ziekte, geboorte en overlijden kunnen ingrijpend zijn. Deze gebeurtenissen hebben invloed op financiën. Er kunnen financiële problemen ontstaan. Om inwoners die een levensgebeurtenis meemaken te bereiken willen we meer samenwerken met bijvoorbeeld Bureau Jeugd en Gezin (BJG's), huisartsen, scholen en echtscheidingsadvocaten. Met voorlichting of hulp kunnen financiën weer snel op orde zijn. Dat kan door individuele begeleiding, zoals Schuldhulpmaatje, sociale raadslieden en schuldhulpverlening. Maar ook door groepsbijeenkomsten, zoals 'Goed uit elkaar' over financiën bij scheiding. Met partners, inwoners en ONS welzijn gaan we in gesprek welke hulp of voorlichting hier het best bij past.

Andere organisaties die armoede en schulden signaleren bij levensgebeurtenissen zijn: regionaal werkende gerechtsdeurwaarders, incassobureaus, bewindvoerders en grote schuldeisers. Hen willen we informeren over onze dienstverlening en over hoe ze naar ons kunnen doorverwijzen.

5. Eén toegang voor armoedevoorzieningen

Voor de armoedevoorzieningen van partners willen we samen met hen één toegang en inkomenstoets ontwikkelen. Zo hoeven inwoners maar één keer een inkomenstoets te doen.

6. Hulp in de wijk bij administratie- en geldzaken

Voor veel inwoners met schulden is hulp vragen bij de gemeente een te grote stap. Ook weten zij vaak niet wat we te bieden hebben. Dit willen we verbeteren door laagdrempelige diensten in de wijk/buurt aan te bieden. Denk aan: hulp bij het invullen van formulieren, op orde brengen van de administratie, coaching bij geldzaken, uitzoeken van welke regelingen men gebruik kan maken. Hiervoor starten we een pilot.

2. Extra aandacht voor specifieke groepen

De voorzieningen van de gemeente Oss zijn voor alle doelgroepen toegankelijk. Toch merken we dat specifieke groepen extra aandacht nodig hebben. Deze zijn moeilijker te bereiken of vragen om een andere benadering. Daarom hebben we voor hen in dit beleidskader extra aandacht.

Uitgangspunten

- Creëren van perspectief
- Meedoen is belangrijk
- Inwoners houden zelf de regie

Hier gaan we mee door

1. Activiteiten Kinderen in Armoede

Sinds 2017 krijgen wij van het Rijk extra geld voor kinderen in armoede. Daarmee breidden we onze minimaregelingen uit. We ondersteunen verschillende initiatieven: Muzelinck organiseert naschoolse activiteiten in de Schadewijk, KinderResto, babypakketten en tandverzorgingsetjes via de Voedselbank, ontbijtjes van Het Nationaal Jeugdontbijt en extra vakantieactiviteiten door Kidz Taz.

2. Bijdrage schoolkosten

De regeling 'Meedoen is belangrijk' blijft bestaan. Het NIBUD beveelt in de Minimaeffectrapportage aan om de bijdrage voor schoolkosten anders te verdelen. Gezinnen met oudere kinderen hebben namelijk aanzienlijk meer kosten en kunnen daardoor moeilijker rondkomen. Daarom verlagen we de schoolkosten voor kinderen in het basisonderwijs van € 100,- naar € 50,- en verhogen we de bijdrage voor kinderen in het voortgezet onderwijs van € 250,- naar € 300,-.

3. Zelfstandig ondernemers

Zelfstandig ondernemers (ZZP-ers) met financiële problemen bieden we, als het kan, Bijstandverlening Zelfstandigen (BBZ) aan. Zij kunnen ook gebruikmaken van vrijwillige trajectmanagers van Over Rood. Zij helpen ondernemers in zwaar weer financiële orde te scheppen. Landelijk is er veel aandacht voor ZZP-ers die (grote) schulden hebben, veel stress ervaren en door gemeenten onvoldoende geholpen worden. We gaan onderzoeken of onze dienstverlening voldoende aansluit bij de behoeften van ZZP-ers in de gemeente Oss.

Ad de Haas

Coördinator Schuldhulpmaatje:

'Samen lukt het. Dat is waarin wij geloven bij Schuldhulpmaatje Jong. Schulden geven stress. Hierdoor zijn jongeren minder goed op school of in hun werk en kunnen ze sociale problemen krijgen. Ze leven meer in het hier-en-nu en kijken minder naar de toekomst. Onze maatjes gaan daar samen met de jongeren mee aan de slag. Ze oordelen niet, maar staan naast de jongeren. We werken daarbij ook samen met andere organisaties. We weten dat er een drempel is voor jongeren om hulp te vragen. Daarom vinden wij het inloopspreekuur ook zo belangrijk. Elke maandag van 19.30 tot 20.30 uur kunnen jongeren binnenlopen in het buurthuis aan de Floraliastraat 93 in Oss. Ze hoeven daarvoor geen afspraak te maken. De komende jaren willen wij zoveel mogelijk jongeren in Oss benaderen en bereiken. Dat doen we door beter samen te werken met bedrijven, organisaties en de gemeente Oss, door bekendheid op social media en reclame op scholen en sportverenigingen. Ons motto: 'Durf jij de stap te wagen, om hulp te vragen?!'

Dit gaan we de komende 4 jaar doen!

1. Schuldsanering voor inwoners met minimale afloscapaciteit

Inwoners met een laag inkomen en waarbij we verwachten dat dit inkomen niet hoger wordt, willen we schuldsanering via een kredietbank aanbieden. Denk hierbij aan een deel van de werkeloze ouderen, arbeidsongeschikten en gepensioneerden. Deze vorm van hulp vermindert stress. Een deel van de schuld wordt namelijk meteen kwijtgescholden en de inwoner heeft nog maar één schuldeiser; de kredietbank.

2. Behoeften ophalen bij kinderen en jongeren

We vinden het belangrijk dat onze regelingen en dienstverlening aansluit bij de behoeften en belevingswereld van kinderen en jongeren. Daarom gaan we daarover met hen in gesprek. Zij weten als geen ander wat nodig is en kunnen vanuit hun belevingswereld en hun eigen kijk op de wereld met verfrissende en vernieuwende ideeën komen. We onderzoeken hoe we het gesprek op effectieve en discrete manier kunnen voeren en of we kunnen samenwerken met lokale partners en initiatieven en/of gebruikmaken van landelijk ontwikkelde methodes.

3. Pilot preventie en signalering schulden bij jongeren (17-23 jaar)

We starten een pilot preventie en signalering van schulden bij jongeren. Dat doen we als volgt:

- Met voorlichting en preventieactiviteiten jongeren beter bereiken op plekken waar zij komen. We onderzoeken de mogelijkheden van een financieel spreekuur op het ROC.
- De kennis van professionals over onder andere financiën, schulden en minimaregelingen vergroten. Bijvoorbeeld met een training Budgetvaardig.
- Onderzoeken hoe we jongeren in de jeugdzorg/ maatschappelijke opvang beter kunnen helpen bij het regelen van hun geldzaken. Bijvoorbeeld door het inzetten van jonge ervaringsdeskundigen, de app Kwikstart en inzetten van de Samenwerkwijze samen met Toekomstplan jeugdzorg.

4. Nieuwe aanpak jongeren met schulden (18-27 jaar)

Jongeren met schulden zijn moeilijk bereikbaar. Ze onderschatten de gevolgen van hun schulden, zijn minder ervaren in het oplossen en zien de gemeente niet als een plek om hulp te zoeken. Voor hen starten we de nieuwe 'Aanpak jongeren met schulden'. Hierbij maken we afspraken met de schuldeisers om de schuld te verminderen en in één keer voor de jongere af te lossen. De jongere betaalt het afgeloste bedrag bij de gemeente af. Ook krijgt de jongere een trajectbegeleider om passende stappen in zijn/haar ontwikkeling te zetten en waar nodig ondersteuning te krijgen.

5. Ouderen in armoede

Een grote groep ouderen leeft in stille armoede. Zij hebben het financieel moeilijk en raken soms in de schulden. Zij hebben een hoger risico op vereenzaming. We gaan samen met onze partners kijken hoe we deze groep beter kunnen signaleren en ondersteunen. Bijvoorbeeld door laagdrempelige financiële spreekuren op plaatsen waar ouderen wonen en/of elkaar ontmoeten. Om armoede en schulden bij ouderen vroegtijdig te signaleren vragen we medewerkers van ONS welzijn daar alert te zijn. Het is belangrijk dat zij dit bespreekbaar maken in de Sociaal Teams en voorlichting geven over de mogelijkheden van ondersteuning die er in de hele gemeente zijn.

6. Werkende armen

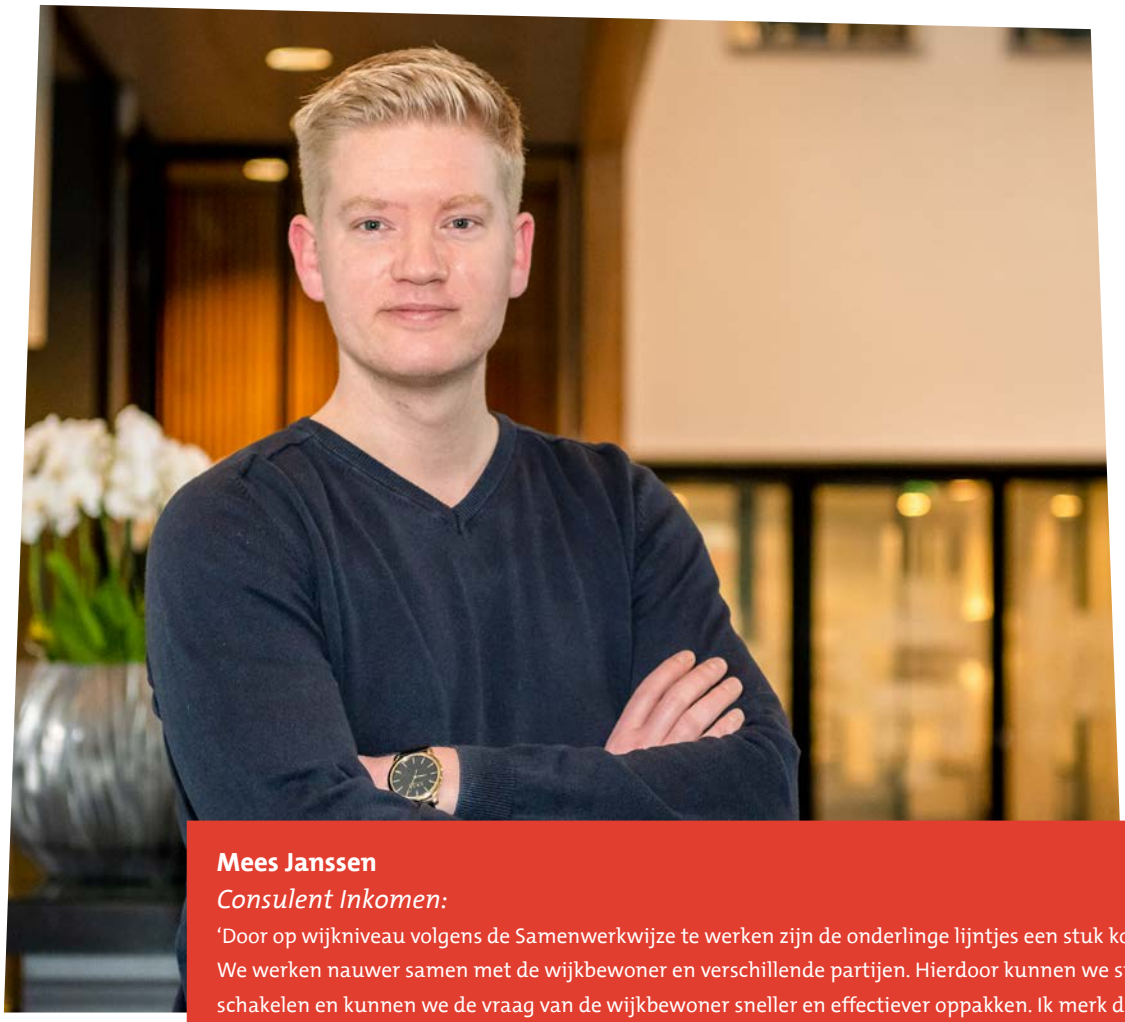
Veel mensen die in armoede leven, hebben betaald werk. Uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) blijkt dat het aantal werkende armen toeneemt. Er zijn twee hoofdoorzaken voor armoede onder werkenden: ze maken weinig uren óf hanteren als zelfstandige een laag tarief. Minister Koolmees vroeg de Sociaal Economische Raad (SER) om onder andere te onderzoeken welke beperkingen werkende armen ervaren, in welke sector zij werken en wat mogelijke oplossingen en instanties hen kunnen helpen. Op basis van de uitkomsten van het SER-rapport maken we een plan om Osse Werkende Armen beter te bereiken.

7. Vergunninghouders

Vergunninghouders zijn nieuwe inwoners van Oss met een vluchtelingenstatus. VluchtelingenWerk verzorgt de maatschappelijke ondersteuning. Met de nieuwe Wet inburgering krijgt de gemeente de regie voor de inburgering van, onder andere, deze doelgroep. Naar verwachting gaat deze wet op 1 januari 2021 in. De financiële zelfredzaamheid is een aandachtspunt in de nieuwe wet. In 2020 onderzoeken we of er naast VluchtelingenWerk ook een grotere rol voor Duurzame Financiële Dienstverlening nodig is.

Tonny van Casteren
Consulent Schuldhulpverlening:
'Als inwoners met geldzorgen bij mij komen, zorg ik eerst voor overzicht en maken we samen een budgetplan. Is het inkomen op orde? Is er geld voor boodschappen? Zijn alle toeslagen aangevraagd? We brengen alle uitgaven in beeld en bekijken of er ondersteuning nodig is bij de administratie. Soms is informatie of advies voldoende, soms is er budgetbeheer, een schuldregeling of bewindvoering nodig. Als er sprake is van een crisissituatie, zoals dreigende afsluiting van gas, water of licht of een huisuitzetting, gaan we eerst daar mee aan de slag. Meestal zijn er naast financiële zorgen ook andere sociale problemen. Het is dan bijzonder fijn om met andere hulpverleners samen te werken waarmee je korte lijntjes hebt. Andersom werkt het ook. Dat samenwerkende partners weten wat Schuldhulpverlening voor mensen kan betekenen en dat we niet alleen schulden oplossen. Deelname aan het sociaal team, de leersessies en multidisciplinaire overleggen (MDO's) zijn heel goed om de deskundigheid over geldproblemen te verbeteren. Hulpverleners kunnen hierdoor signalen eerder oppakken en naar Schuldhulpverlening verwijzen.'

Mees Janssen

Consulent Inkomen:

'Door op wijkniveau volgens de Samenwerkwijze te werken zijn de onderlinge lijntjes een stuk korter. We werken nauwer samen met de wijkbewoner en verschillende partijen. Hierdoor kunnen we sneller schakelen en kunnen we de vraag van de wijkbewoner sneller en effectiever oppakken. Ik merk dat dit een preventieve werking heeft op het voorkomende van (verdere) schulden en armoede. Ook zie ik dat de verschillende organisaties elkaar regelmatig op wijkniveau ontmoeten en dat we hierdoor vertrouwder met elkaar zijn. Dit werkt drempelverlagend, want zo vraag je elkaar makkelijker om hulp en kunnen we beter op vragen van de wijkbewoner inspelen.'

3. Verbeteren van onze dienstverlening

Onze dienstverlening blijven we continu verbeteren. Daarbij hebben we niet alleen oog voor klanttevredenheid, maar we verbeteren ook ons aanbod en onze aanpak.

Uitgangspunten

- Respectvol en transparant
- Onze dienstverlening is op tijd, dichtbij en op maat
- We blijven in gesprek met onze inwoners
- Inwoners houden zelf de regie

Hier gaan we mee door

1. Duurzame Financiële Dienstverlening

Met Duurzame Financiële Dienstverlening (DFD) bieden we inwoners, die moeite hebben met het beheren van hun financiën ondersteuning aan. Van het volledig overnemen van de financiën (bewindvoering) tot budgetbeheer en coaching om de financiën (weer) zelf te regelen. We helpen inwoners weer financieel zelfredzaam te worden. Dat doen we samen met bewindvoerders en de rechtbank.

2. Nazorg bij schuldhulpverlening

Onze basisdienstverlening Schuldhulpverlening is op orde. We maken de totaalschuld inzichtelijk en begeleiden inwoners bij het weer op orde krijgen van hun leven. We creëren rust door afspraken te maken met schuldeisers en schulden worden afbetaald. Inwoners worden schuldenvrij. Nazorg is belangrijk om te voorkomen dat mensen opnieuw in de problemen komen. In het schuldhulptraject bellen we na 6 maanden na afsluiting om te vragen hoe het gaat en of er behoefte is aan extra ondersteuning. We willen hier samen met partners actiever in worden door bijvoorbeeld de inzet van Schuldhulpmaatje en Duurzame Financiële Dienstverlening.

3. Samenwerkwijze

Met de Samenwerkwijze ondersteunen we de inwoner vanuit drie vragen: ik wil, ik kan en ik heb nodig. De inwoner heeft één vast aanspreekpunt: de casusregisseur. Als dat nodig is organiseert de casusregisseur samen met de inwoner een overleg met andere professionals. Samen zoeken we naar de beste oplossing. We bespreken wat de inwoner zelf wil, kan en nodig heeft en/of hoe zijn netwerk kan helpen.

De Samenwerkwijze sluit goed aan bij de basisprincipes van Mobility Mentoring (MM). MM is een nieuwe, stress sensitieve aanpak voor mensen met geldzorgen. De aanpak bestaat uit specifiek ontwikkelde instrumenten, begeleiding en dienstverlening. Het helpt mensen bij de aanpak van hun financiële en sociale problemen. Hierbij is er veel aandacht voor wat de inwoner nodig heeft en hoe we stress kunnen verminderen.

Dit gaan we de komende 4 jaar doen!

1. Deskundigheidsbevordering consulenten Schuldhulpverlening en Inkomen

Werken vanuit onze visie betekent werken vanuit de volgende principes:

- Meedoen is belangrijk
- Werk is de beste manier om duurzaam uit armoede/schulden te komen
- Dienstverlening op tijd, op maat en dichtbij
- Creëren van perspectief
- Verminderen van stress
- Respectvol en transparant
- We zijn in gesprek met inwoners

Om deskundigheid van het werken vanuit de visie te bevorderen, zijn extra medewerkers nodig. Er moet ruimte zijn voor ontwikkeling van deskundigheid en interne en externe samenwerking. Denk daarbij aan werken volgens de Samenwerkwijze en Stress-sensitieve dienstverlening. Daarvoor stellen we een agenda deskundigheidsbevordering op.

2. Gebiedsgericht werken

Met de afdeling Inkomen starten we met gebiedsgericht werken. Daarmee willen we de deskundigheid in de wijken samenbrengen en vragen bundelen. Zo weten we beter waar de problemen zich bevinden en hoe we die samen kunnen aanpakken.

3. Hoe gaan wij als gemeente zelf om met schulden bij medewerkers en inwoners?

Als gemeente hebben we een voorbeeldfunctie. We gaan onderzoeken of we medewerkers met loonbeslag signaleren en hoe we hulp kunnen aanbieden. Ook onderzoeken we hoe we omgaan met inwoners die een betalingsachterstand gemeentebelasting of fraudevordering hebben. We kijken of we de communicatie en het bieden van hulp kunnen verbeteren.

Deborah Raap
Taalhuis coördinator:
'Bij het Taalhuis, in de bibliotheek in Oss, komen mensen die de Nederlandse taal beter willen leren lezen, schrijven en spreken of willen leren omgaan met computers en het internet. Als onderdeel van het TaalnetwerkOss werken wij aan activiteiten die laaggeletterdheid onder de aandacht brengen. Mensen die moeite hebben met lezen en schrijven zijn oververtegenwoordigd in de schuldhulpverlening. Laaggeletterdheid is vaak een belemmering om zelfredzaam te zijn en armoede vergroot de kans op laaggeletterdheid. Die cirkel moeten we doorbreken. Ook het omgaan met de computer is vaak lastig. Via het Taalhuis maken we organisaties en bedrijven daarvan bewust en bieden we Osse inwoners hulp. Het Taalhuis probeert samen met de partners de samenleving voor iedereen toegankelijk te maken.'

4. Bewustwording vergroten en communicatie verbeteren

Het voorkomen van financiële problemen begint bij bewustwording en goede communicatie. Het praten over geldzorgen verlaagt de drempel naar hulp.

Uitgangspunten

- Wij blijven in gesprek met onze inwoners
- Minder stress bij geldzorgen
- Respectvol en transparant

Hier gaan we mee door

Campagne 'Samen Slimmer met Geld'

De campagne 'Samen Slimmer met Geld' richt zich op een gezonde financiële leefstijl en het voorkomen van problemen op het gebied van armoede en schulden. Het is een campagne voor en door inwoners. De campagne zetten we gerichter in voor verschillende doelgroepen. Daarmee vergroten we de bewustwording en maken we hulp vindbaar. We proberen schaamte weg te nemen door meer positieve ervaringen van inwoners met schuldhulp te delen.

Dit gaan we de komende 4 jaar doen!

1. Communicatieplan 2020-2024

We gaan aan de slag met onze communicatie om de komende jaren de bewustwording, toegankelijkheid, vindbaarheid en het imago rondom armoede en schulden te verbeteren. We passen de boodschap en communicatiemiddelen aan voor de verschillende doelgroepen. We geven toegankelijke en eenvoudige informatie over armoede en schulden en laten zien welke stappen mensen doorlopen bij schuldhulp. We gebruiken duidelijke en realistische informatie om vooroordelen over onze hulp weg te nemen. Inwoners met een betalingsachterstand bij ons krijgen prettige en duidelijke brieven. We houden in onze communicatie rekening met laaggeletterdheid. Om schaamte weg te halen en geldzorgen bespreekbaar te maken zetten we ervaringsverhalen in.

2. Lobby richting het rijk

We gebruiken onze mogelijkheden om te lobbyen richting het rijk voor betere wetgeving. Bijvoorbeeld via het samenwerkingsverband G-40, waar de 40 middelgrote gemeenten van Nederland in zitten.

Uitvoering van onze strategieen monitoring en verantwoording

Dit beleidskader vertalen we elk jaar naar (jaar)plannen voor verschillende teams en thema's. Ook maken we afspraken met partners over activiteiten die zij of wij samen uitvoeren.

Monitoring nieuwe werkwijzen

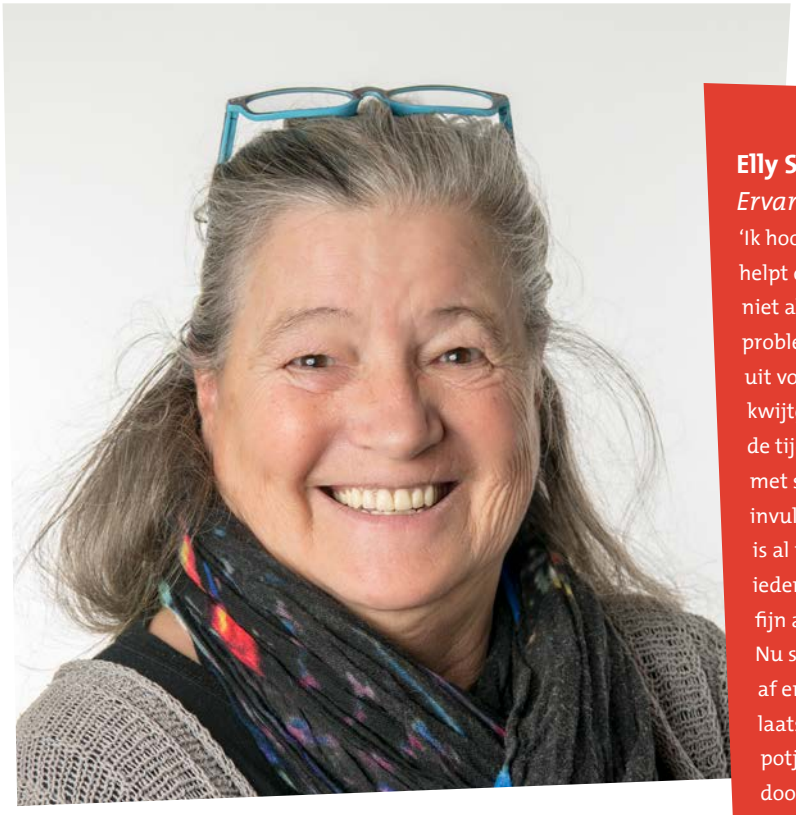
Nieuwe werkwijzen, zoals schuldhulpverleners meer aanwezig in de wijk en de aanpak van jongeren met schulden, monitoren en evalueren we. We kijken naar wat werkt en wat niet. We stellen bij als het moet. We kijken wat nodig is om door te gaan met succesvolle activiteiten. Werken vanuit 'De Bedoeling' is voor ons essentieel om in de uitvoering te blijven inspelen op de verschillende (maatschappelijke en individuele) vraagstukken. We hebben daarbij meer aandacht voor de wereld achter de regels en voorschriften. Hoe was het ook alweer bedoeld?

Benchmark

De Benchmark Armoede en Schulden van Divosa gebruiken we om (bij) te sturen op de uitvoering van ons beleid. Het geeft ons inzicht in hoe wij presteren ten opzichte van andere gemeenten (landelijke cijfers). Zo zijn we steeds op de hoogte van waar we staan en waar we eventueel moeten bijsturen. Ook leggen we jaarlijks verantwoording af over onze prestaties in de Raadsinformatiebrief. Deze is voor iedereen online beschikbaar.

Uw ervaring telt!

Hoe wij als organisatie presteren, halen we natuurlijk niet alleen uit cijfers. Belangrijker nog, is hoe inwoners en partners onze dienstverlening ervaren. Om te horen hoe zij de praktijk ervaren blijven we met hen in gesprek. En u kunt ook het gesprek met ons aangaan. Dat is dan ook meteen een uitnodiging: we horen graag hoe u onze dienstverlening ervaart!

Elly Slegtenhorst
Ervaringsdeskundige:
'Ik hoop dat de gemeente mensen sneller helpt om schuldsanering te krijgen. Ook als niet alle schuldeisers meewerken. En dat problematische schulden, die voortkomen uit vorderingen van de overheid, worden kwijtgescholden. Professionals moeten de tijd krijgen en nemen voor mensen met schulden. Echt luisteren en niet invullen. De weg naar het gemeentehuis is al moeilijk genoeg. Schulden kunnen iedereen overkomen. Daarnaast is het fijn als de gemeente brieven aanpast. Nu schrikken ze mensen nog wel eens af en/of veroorzaken ze stress. En als laatste tip: Eén loket voor alle extra potjes en toeslagen helpt mensen om door de bomen het bos weer te zien.'

Mari Peters
Voorzitter Stichting Met Elkaar:
‘Ik droom van een wereld van meer eenheid. Het nieuwe ik = wij. Kijk naar elkaar om! Bij Stichting Met Elkaar doen wij dat door mensen te inspireren deze droom te delen en actief te worden. Met kerstpakketten, het Solidariteitsfonds Oss, Schuldhulpmaatjes, Jobhulpmaatjes en natuurlijk de Quiet Community Oss. Er zijn nu twaalf leden van de Rotary Oss-Maasland actief als Jobhulpmaatje en er zijn ongeveer dertig schuldhulpmaatjes in Oss. In 2024 hoop ik dat de bewustwording van armoede- en schuldenproblematiek bij alle inwoners is gegroeid. De schaamte ervoor is gedaald en dat de gemeente Oss zwaar heeft ingezet op preventie.’

